

Stadsgezicht

Bij besluit van 8 oktober 1973 werd de oude kern van Thorn aangewezen tot “beschermd stadsgezicht” volgens artikel 20 van de Monumentenwet. In de toelichting bij dat besluit wordt aangegeven “geen nederzetting in ons land draagt evenwel zo sterk de sporen van de band met een godsdienstige stichting als Thorn. Het klooster (...) heeft tot de opheffing in de Franse tijd met maatschappelijke leven in Thorn volledig beheerst. Talrijk zijn de monumentale huizen, die de plaats een stedelijk aanzien geven. Aangezien noch het stratenpatroon, noch de hoofdvormen van de bebouwing in een recent verleden ingrijpende wijzigingen hebben ondergaan, mag het stadsbeeld als geheel een belangrijke historische authenticiteit worden toegeschreven”. Om die reden werd bescherming nodig geacht ten behoeve van behoud van deze structuur in zijn rooilijnenbeloop, hoofdvormen van bebouwing en materiaalbehandeling, zowel van de bebouwing als van de bestrating.

In 1974 nam de gemeenteraad een zeer belangrijk besluit voor de toekomst van Thorn. Besloten werd over te gaan tot de vaststelling van de nota rehabilitatie “Oude Kern”. Met de vaststelling van deze nota werd de kern van Thorn aangewezen tot rehabilitatiegebied. Er werd naar gestreefd in een periode van tien jaar de kern van Thorn in alle opzichten te verbeteren, waardoor het wederom aantrekkelijk zou worden om in Thorn niet alleen te wonen, maar in ieder opzicht te leven. Doel van deze aanwijzing was niet alleen om aantasting van het in velerlei opzichten waardevolle gebied te voorkomen, doch ook om via financiële hulp van de overheid het betreffende gebied verantwoord te verbeteren. De financiële mogelijkheden voor dit plan werden geschapen door de aanwijzing tot beschermd stadsgezicht.

De vaststelling van voornoemd rehabilitatieplan luidde geen ander, nieuw beleid in. Wel nieuw was het planmatige karakter van de aanpak, waarin de oude beleidslijnen van voor 1974 waren vervat. De positie van de gemeente werd met de vaststelling duidelijk initiërend. Dit beleid was gericht op het behoud van de zo rijke verscheidenheid van de cultuurhistorische elementen. Uitgangspunt daarin was dat het karakter en de sfeer van Thorn bepaald worden door de totaliteit van de meer dan 100 geregistreerde rijksmonumenten, waaronder de monumentale abdijkerk, de Kapel Onder de Linden, de witgekalkte, veelal voorname, woonhuizen en boerderijen, bruggetjes, poorten en straten met Maaskeien.

In 1996 sprak de gemeenteraad zich uit voor een versteviging van de recreatief-toeristische potentie van Thorn. Ook de provincie onderstreepte in het provinciaal omgevingsplan Limburg (POL) het belang van Thorn als recreatief-toeristisch speerpunt. In het bestemmingsplan Stadsgezicht Thorn 2001 is een inventarisatie van de beschermde monumenten opgenomen en zijn de gevelbeelden van alle rijksmonumenten fotografisch vastgelegd.

Herindeling

In de periode waarop deze inventaris betrekking heeft, speelde ook de gemeentelijke herindeling. De in die periode gedane voorstellen tot het eventueel samenvoegen van een aantal gemeenten in Limburg, lopen vanaf 1940. Onderstaand in chronologische volgorde een greep uit de vele documenten daarover.³

Op 29 november 1940 deelde het college van Gedeputeerde Staten van Limburg aan een vijftigtal kleinere gemeenten in Limburg mee dat het toenmalige departement van Binnenlandse Zaken tot het inzicht was gekomen dat voor deze kleinere gemeenten samenvoegingen zouden kunnen plaatsvinden, die moesten leiden tot 20 grotere gemeenten. In die visie zouden Wessem en Thorn worden samengevoegd. Het betreffende voorstel is niet aangetroffen, wel de ontwerpbesikking die in artikel 1 spreekt over het toevoegen van Wessem aan Thorn. Bij schrijven van 30 december 1940 betuigde de gemeente Thorn adhesie met dit voorstel. Bij brief van 31 december 1940 deelde de gemeente Wessem aan het college van Gedeputeerde Staten mede tegen dit voorstel te zijn.

---

³ inv.nrs. 118-130